

“Ainult südamega näeb hästi, kõige tähtsam on
silmale nähtamatu.”

(A. de Saint-Exupery)

RaM Veskimöldre Lasteaia
väärtuskasvatuse
projekt

2012

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
MISSIOON JA VISIOON EHK MEIE LASTEAIJA “VESKI KOLM TIIBA”.....	4
TÖÖKORRALDUS	5
Kuidas meie maja toimib?.....	5
Ideestamine ja planeerimine.....	6
Üritused ja huvitegevused.....	8
MEIE LASTEAIJA ERIPÄRAD.....	10
Väärtuspõhine juhtimine.....	10
Hingeharidus ja väärtussüsteem.....	11
Loovus.....	15
MEIE VÄÄRTUSTAME.....	17
KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA.....	19
Infovahetus.....	22
Erivajadused.....	23
Lapsevanemate rahulolu-uuringud ning tagasiside lasteaija töö kohta.....	25
Arenguestlused.....	27
Probleemide lahendamine koostöös lapsevanemaga	29
ERINEVAID NÄITEID LASTEAIJA JA KODU KOOSTÖÖST.....	32
Üritused.....	33
Lapsevanem kui partner.....	33
Koostöönäiteid erinevatest üritustest.....	34
Muid koostöönäiteid.....	52
KOKKUVÕTE.....	56
LISA 1 ÕPPEAASTA- KUU- JA NÄDALATEEMAD.....	57
LISA 2 PEOD JA ÜRITUSED 2012/2013.....	58
LISA 3 LAPSEVANEMATE RAHULOLU-UURINGU ANKEET.....	60
LISA 4 VÄLJAVÕTE LAPSEVANEMATE RAHULOLU-UURINGUTEST.....	63
LISA 5 ARENGUESTLUSE PIDEPUNKTID.....	65
LISA 6 NÄDALAPLAANI NÄIDIS.....	66

SISSEJUHATUS

"Samm-sammult" 2004/2005

Rocca al Mare Kooli Veskimõldre Lasteaed on Rocca al Mare Kooli juurde kuuluv eralasteaed, mis avati 2004. aasta aprillis ja mis tänaseks on tegutsenud juba pea 9 aastat. Avamisele eelnes pikk ideede genereerimise ja nii öelda asjale sisu andmise protsess, mille käigus valiti meeskond, kes ühiselt, esialgu oma senise töö kõrvalt, lõi meie maja väärtussüsteemi, pani kokku õppekava ning pani aluse igapäevasele töökorraldusele. Kuna lasteaia hoone ehitus sel ajal alles käis, saadi alguses kokku Rocca al Mare Koolis.

See on olnud meie suur eelis ja õnn, et me oleme saanud kogu oma meeskonna "nullist" moodustada ja et terve meeskond (lisaks juhtkonnale ka õpetajad) on saanud osaleda lasteaia loomise protsessis. Need kooskäimised ja ühised arutelud on aidanud meil kasvada ühtseks kollektiiviks, kel on ühine siht ning sarnased väärtushinnangud.

Oma meeskonda kujundades peame me oluliseks pigem inimest ennast kui seda, mis seisab tema elulookirjelduses. Teiste sõnadega - meie jaoks on oluline see, kas uus inimene haakub meie maja kultuuriga ja kas ta tahab ja suudab seda edasi kanda ning edasi anda. Uut inimest valime majja alati kõik koos.

RaM Veskimöldre Lasteaia töö aluseks ongi seesama, päris alguses kujunenud ja kujundatud väärtussüsteem, mis on maja üks olulisemaid alussambaid ning mis teeb meie lasteaiast just selle, mis ta täna on. Need väärtused ei ole ainult õppekavas kirjas olevad märksõnad, vaid neid kannab endas kogu meie meeskond, kes oma igapäeva töödes ja tegemistes nendest lähtub.

Käesolev töö annab ülevaate RaM Veskimöldre Lasteaia töö põhimõtetest ja väärtustest, keskendudes kodu ja lasteaia koostööle.

Töös on kuus peatükki, mis omakorda on jagatud alapeatükkideks. Pealkirjade ilmestamiseks ning mõttele suuna andmiseks on nende all kirjas teemad meie erinevatest õppeaastatest. Töö lõppu on paigutatud lisadena näitlikustav materjal ning kaasas on video-, muusika- ja pildiplaadid.

MISSIOON JA VISIOON EHK MEIE LASTEAIA “VESKI KOLM TIIBA”

“Märgata ja uskuda imesid meie sees ja meie ümber”

Missiooni ja visiooni paika panemisel lähtusime me Rocca al Mare Koolist, kuid soovisime Veskimõldre Lasteaia missiooni ja visiooni sõnastada nii, et nad peegeldaksid just meile olulist ja omast.

Nii sai meie missiooniks: “Märgata ja uskuda imesid meie sees ja meie ümber.”

Meie visioonis, nii nagu kogu lasteaia töös, on keskmes laps:

“Imed sünnivad igal hetkel meis ja meie ümber. Tahame olla lapsele saatjaks tema kasvamisel ja toetajad tema arengus, luues keskkonna,

kus laps

on alati oodatud ja armastatud,
saab takistamatult areneda just talle omases suunas,
saab loovalt ja julgelt mõelda ja tegutseda,

kus õpetaja

on alati oodatud ja armastatud,
saab võimaluse eneseteostuseks ja arenguks,

kus lapsevanem

on alati oodatud,
leiab professionaalset abi lapse igakülgse arendamisel,
leiab igakülgset toetust ja mõistmist.”

Meie visioonis on kirjas kolm olulist “tiiba”: lapsed, õpetajad ja vanemad. Kõik need kolm osapoolt on meie töös tähtsal kohal, sest ainult kõikide nende kolme koostöö loob lapsele soodsa keskkonna ja paneb aluse tema igakülgsele arengule.

TÖÖKORRALDUS

“Jagatud rõõm” 2005/2006

Selleks, et lapsed saaksid meie majas piisavalt tähelepanu ja hoolt ning õpetajatel oleks võimalus oma tööd hästi teha, on Veskimöldre Lasteaia töökorraldus põhjalikult läbi mõeldud ning erineb mõneti tavapärasest.

Kuidas meie maja toimib?

Veskimöldre Lasteaias on 4 liitühma, kus käivad lapsed vanuses 2-6 aastat. Igas rühmas töötab 3 õpetajat. Lisaks rühmaõpetajatele tegutsevad lastega ka muusika- ja liikumisõpetaja. Meie meeskonda kuuluvad veel arst, logopeed, kokk, koristaja ja majahoidja. Lisaks on meil võimalik koostööd teha Rocca al Mare kooli psühholoogiga, kes vajadusel tuleb lasteaeda ning aitab mõista muret tekitavad olukordi ja soovi korral on valmis nõustama nii lapsevanemaid kui ka õpetajaid. Kogu maja tööd korraldavad õppealajuhataja ja direktor.

Rühmades, kus on rohkem väikseid lapsi, töötab 2 õpetajat ja abiõpetaja, teistes rühmades 3 õpetajat. Abiõpetaja tegeleb, sarnaselt õpetajale, samuti terve päev lastega, tema ei osale ainult õppe-kasvatustöö planeerimises, küll aga aitab tegevuste läbiviimisel. Õpetaja tööaeg rühmas on 30 tundi, abiõpetajal 40 tundi nädalas, puhkusepäevi on kõigile ette nähtud võrdselt.

Õpetaja on lastele abiks ja toeks kogu päeva jooksul, ta on neile justkui “ema” lasteaias, kes lastega mängib, õues käib, on õppetegevuste eestvedajaks, paneb söögi lauale, teeb voodeid, aitab lastel magama jääda ja vajadusel korrastab rühma. Maja puhtuse eest kannab hoolt koristaja, kes töötab õhtuti, kui lapsed on lasteaiast lahkunud.

Selleks et õpetajate töötunde efektiivselt jagada, on varahommikuti majas 2 valverühma ning õhtuti 1 valverühm. Hommikusteks valverühmadeks on eelkõige need, kus käivad väiksemad lapsed, sest

just pisematele on kõige olulisem, et neid lasteaeda tülles ootaks ees oma tuttav õpetaja. Kõige aktiivsemal perioodil päevast, kella 9-13, on tööl ka kõige rohkem õpetajaid. Sellesse aega on planeeritud aktiivne õppetegevus. Tegevused rühmas toimuvad väikestes gruppides, korraga ei osale õppetöös üle 10 lapse. Tavaliselt tegutseb üks grupp rühmas, teisel toimub sel ajal saalis näiteks muusika- või liikumistund, vanemates rühmades kasutatakse tegevusteks ka eraldi asuvat muusika- ja kunstituba.

Nii nagu igas majas ja koduski, on ka meil erinevaid töid ja tegemisi, mis kellegi tööülesannete hulka justkui ei kuulu, kuid mis vaatamata sellele väga olulised on – hoolt vajavad lilled, üles tuleb panna näitused, kaunistada maja erinevateks üritusteks, protokollida koosolekud, meeles pidada, et sündmused saaksid jäädvustatud nii foto- kui videokaamerasse ning hiljem neist kokku panna foto- ja videoarhiiv, hoolitseda ladude korrasoleku ning sünnipäevade tähistamise eest. Nii on õpetajad saanud valida endale südamelähedase toimkonna, mille töö eest nad vastutavad.

Ideestamine ja planeerimine

Ühise suuna hoidmiseks ja maja tegevuse sujuvaks korraldamiseks saame me igal nädalal kokku infotunnis ja kord kuus toimivas pedagoogilises nõukogus.

Seal täiendame me õppe- ja arengukava, paneme kirja, millest hoolime, mida hoiame ja väärtustame, tähistame ning pühitseme, aga paneme paika ka selle, mida ja kuidas lapsed õpivad. Samuti jagame rõõme ja muresid, analüüsime oma tööd ning anname edasi koolitustelt saadud mõtteid.

Õppeaastat alustav ja lõpetav pedagoogiline nõukogu – õpetajate laager - toimub väljaspool lasteaeda ja kestab tavaliselt 2-3 päeva. Sel ajal on lasteaias abiks asendusõpetajad. Laagrites teeme me palju tööd, aga leiame aega ka väikeseks puhkuseks – värskendavaks matkaks või niisama mõnusaks koos olemiseks.

Õpetajate koolitus

Augusti lõpul toimivas laagris planeerime detailselt kogu järgmise õppeaasta. Arutelude käigus seame ühiselt õppeaastale eesmärgi, leiame õppeaastale „pealkirja“, saavad paika kuu ja nädalateemad (Lisa 1), kalendri alusel valmib kuupäevalise täpsusega ühisürituste kalender (Lisa 2), siin jagame nii uusi ideid kui ka võtame endale vastutuse kindlate sündmuste korraldamise eest. Õppeaasta teemad valime nii, et nende kaudu saaksime edasi anda ja kujundada väärtushinnanguid ja tõekspidamisi – käsitleme emotsioonide, tundemaailma, hoolivuse, märkamise ja tervisega seonduvat. Just seda on lapsevanemad positiivselt esile tõstnud nii vestlustes kui ka rahulolu-uuringutes.

Mõned näited kuu ja nädalateemadest: „Marjajuur lume all“, „Hingepeegel“, „Ka sisaliku tee kivil jätab jälje“, „Kõrvitsatõld“, „Tuul tarkuse tänavalt“, „Heade mõtete müts“, „Armastusel on sada paari silmi“ jne.

Kevadises laagris võtame ühiselt õppeaasta kokku ja analüüsime tehtut – paneme plusside ja miinustena kirja õppeaasta õnnestumised ja selle, mis nii hästi ei läinud. Lisaks avastame Eestimaad ja tunneme rõõmu heast seltskonnast.

Üritused ja huvitegevused

Olulisi väärtusi aitavad toetada erinevad näitused ja peod.

Lisaks muudele üritustele korraldame me erinevaid teemanädalaid – kolm sügis-talvisel ja kolm kevad-suvisel perioodil. Igal sügisel toimub folkloorinädal, talvel erinevate loomadega seotud nädal, kevadel keskkonnapäeval, suviti erinevad mängude, liikumise ja teatriga seotud nädalad.

Teadusnädala üks põnevamaid tegevusi oli omavalmistatud mullitajatega seebimullide puhumine, millega olid ametis Emilia, Adelia ja Richard

Ürituste korraldamisel osalevad kõik - nii õpetajad kui ka abiõpetajad. Igaüks saab valida endale sobiva teemanädala ja kaks üritust, mille eest ta vastutab alates ideestamisest kuni koristamiseni pärast seda. Nii vahetuvad ürituste meeskonnad igal aastal, see aga annab võimaluse uuteks ideedeks ja eri-ilmelisteks lahendusteks.

Meie jaoks tähendust omavaid mõtteid ja väärtusi väljendavad ka õpetajate traditsioonilised jõulunäidendid, mida on oodatud vaatama kõik pered. Erinevatel aastatel on õpetajate poolt

näidendiks saanud: Jõuluevangeelium, O. Wilde „Õnnelik prints“, A. De Saint -Exupery „Väike prints“, „Mis on maailmas kõige tähtsam“; „Vana jõululaul“, „Linalakk ja Rosalind“ ning „Muumitrollide jõulud“.

Õpetajate jõulunäidend “Mis on maailmas kõige tähtsam”

Tavapärasele õppetegevusele lisaks toimub lastele tsüklitena huvitegevus, mis toetab nende muusikalist, kunstilist ja kehalist arengut ning milles osalevad kõik lasteaia lapsed. Tegevus mitmekesistab õppekavas olevat kunsti-, muusika- ja liikumisvaldkonna sisu. Tegutsetakse kindla plaani alusel kord nädalas. Kunstihuvitegevuse viib kunstiõpetaja läbi hommikupoolikul enne laste õueminekut. Liikumise- ja muusikahuvitegevus toimub kolmapäeviti peale lõunast puhkeaega.

Vanem saab erinevate tasuliste ringide hulgast valida enda lapsele meelepärase ning seeläbi arendada või toetada lapse erinevaid andeid. Majas toimub muusikaring, judo, inglise keel, peotants, jalgpall, ballett, akrobaatika ning saab õppida erinevaid pille.

MEIE LASTEAI A ERIPÄRAD

“Oma nurk maailma pääl” 2008/2009

Riiklik sisehindamise nõunik Ruth Koit on Veskimõldre lasteaia kohta öelnud järgmist: „Õppeasutuse tugevused, sealhulgas eripära, võiksid olla eeskujuks teistele õppeasutustele.“

Mis siis on Veskimõldre lasteaia eripära? Mis on see, mis motiveerib õpetajaid oma tööd veelgi paremini tegema, mis paneb vanemaid oma lapse lasteaiakoha valikul otsustama just meie maja kasuks ja mis loob lapsele sellise õhkkonna, kuhu ta rõõmuga tulla tahab?

Väärtuspõhine juhtimine

Meie maja väärtussüsteem saab alguse väärtuspõhisest juhtimisest, mis on osa meie igapäevatööst. Eestvedamisel ja juhtimisel lähtutakse lasteaia põhiväärtustest ning kokkulepitud normidest. Me kõik oleme võrdsed partnerid, kuid meie vastutusalad ja vastutuse määr on erinev. Õpetaja ja juhtkonna vahel on avatud ja usalduslik suhe, mis annab õpetajale vabaduse oma tööd planeerida, tingimusel, et ta lähtub maja üldistest põhimõtetest.

Meie Lasteaia juhtimisel on oluline:

- avatus aruteludeks
- toetav ja rahulolu pakkuv keskkond, kus me üksteist julgustame, aitame eesmärke seada ja nõustame.
- Tunnustamine ja motiveerimine läbi erinevate koolituste, ühisürituste ja meelespidamiste.
- Juhtkonna arenguvestlused õpetajatega, mille käigus analüüsitakse oma tööd, oma panust meeskonna liikmena ning seatakse eesmärke.

Hingeharidus ja väärtussüsteem

Nagu visiooniski kirjas, peame Veskimöldre lasteaias esmatähtsaks last - tema kujunemist loovaks ja isikupäraseks, haritud ja mõtlemisvõimeliseks ning empaatiliseks inimeseks.

Oleme seda meelt, et inimese väärtushinnangud kujunevad eeskätt kodus, perekonnas, kuid Veskimöldre Lasteaias loome me keskkonna, mis toetab lapse hingeharidust ja tema väärtussüsteemi aluste kujunemist.

Adventihommik

Lapse vaatenurka maailmale näeme põhimõtetel:

Hoian:

- oma maad ja rahvast, kaaslasi ja lähedasi, kodu ja kodupaika, isamaad ja emakeelt

Hindan:

- elurõõmu ja heatujulisust, ausust ja avatust, vabadust ja iseseisvust

Väärtustan:

- haridust ja õpetatust, sõprust ja sõpruskonda, traditsioone, oma ja teiste rahvaste kultuuri

Olen:

- tasakaalukas ja ettevõtlik, heade kommetega, viisakas, sõbralik ja rõõmsameelne

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted, millest me lähtume:

Individaalsus

Õppimine ja kasvamine lasteaias on üheaegselt nii arenguliselt kui individaalselt lastele sobiv. Arvestame lapse päritolu, võimeid ja soove.

Turvalisus

Turvalisuse loob lapsele teadmine, et temast hoolitakse, teda toetatakse. Lapsed õpivad kõige paremini, kui neil on hea olla. Usk endasse kasvab edu ja õnnestumiste kaudu mängides, õppides, kaaslaste ja õpetajatega suheldes.

Aktiivsus ja loovus

Loovus ümbritseb meid kõikides tegevustes ning ei piirdu ainult kunsti- ja muusikaloominguga. Julgustame last aktiivselt, iseseisvalt ja teisi arvestavalt tegutsema ning loovalt mõtlema.

Hooliv suhtlemine

Õpitakse üksteiselt ja õpitakse koos. Tulemus sünnib lapse ja õpetaja ning lapse ja kaaslaste koosmõjus.

Lasteaed toetab ja aktsepteerib iga lapse omapära ja iseärasusi. Laps saab olla tema ise, avaldada arvamust ja käituda oma tavapärase käitumismustri järgi.

Terviklikkus

Uute asjadega tutvumiseks on olulised varasemad teadmised ja kogemused ning lähtumine lapsele lähedastest asjadest - kodust, ümbrusest, ajast ja kohast, kus laps kasvab.

Lapsed omandavad teadmisi aktiivselt tegutsedes - mängimise, näitlemise, lugemise, kirjutamise, käsitöö, arvutamise, joonistamise ja laulmise kaudu.

Mäng

Mängulisus

Mäng on kogemused ja elamused, põnevus ja rõõm, aga ka uurimine, katsetamine ning uute teadmiste omandamine.

Laste omaalgatuslikele mängudele lisaks kasutame mängu ja mängulisi võtteid tegevustes kogu päeva jooksul

Meie maja üheks ja ehk meie endi jaoks kõike olulisemaks eripäraks on meie väärtussüsteem ja väärtuskasvatus, mis väljendub läbi:

- väärtuspõhise juhtimise
- õpetaja isiksuse, tema eeskuju ja isikliku väärtussüsteemi
- lasteaia ja kodu koostöö, läbi ühiste väärtuste kinnitamise
- erinevate ainevaldkondade
- hommikukogunemiste
- lasteaia traditsioonide
- ühisürituste ja ekskursioonide
- huvitegevuse
- õpetajate koolituse ja nende vaimse arengu toetamise.

Väärtuskasvatuse põhieesmärgiks on anda tuge lapse kasvamisele ja pakkuda talle võimalusi uurida, analüüsida ja ehitada oma maailmavaadet ning põhimõtteid.

Oleme seda meelt, et õpetamine on tee juhatamine. Kasvatus on kasvamise saatmine. Õpetaja on laste suunaja ning õpikeskkonna looja.

Väikesed raamatusõbrad

Lasteaiaõpetaja tegevused lapse väärtuste kujundamisel on järgmised:

Püüan olla:

- väljendusrikas ja ennastusaldav, ideeküllane ja erk, tunnustav ja heakskiitev

Toetan:

- isikupära ja ainulaadsust, pühendumust ja teotahet, mõttevabadust ja arengut

Loon ümbruse:

- eluterveks ja turvaliseks, meeldivaks ja nägusaks, maitsekaks ja värviküllaseks

Selleks, et ühine väärtussüsteem ja kultuur säiliks ja neid iga päev endas kantaks ja edasi antaks, tuleb nendega pidevalt tegeleda.

Ühise suuna säilitamiseks korraldatakse lisaks tööga seotud aruteludele ja kokkusaamistele ka ühiseid üritusi väljaspool tööd. Koos käib filmiklubi, toimuvad ühised sushi valmistamise ja nautimise õhtud, igal aastal tähistame jõuluootuse algust traditsioonilise adventisaia söömisega, mängime adventiajal päkapikke, üllatades oma kolleege hea sõna, salaja taskusse peidetud väikese maiustuse, mõnusa mõttereia või luuletusega. Ühiselt peame jõulupidu, korraldame sauna- ja spaõhtuid, tähistame õpetajate- ja sõbrapäeva – käime kinos või teatris ning naudime meeldivat seltskonda mõnes hubases kohvikus. Vahel läheme niisama kellelegi külla.

„Ühised põhiväärtused on raamistikuks hingeharidusele, mille kujunemist lapsi ümbritsevad täiskasvanud mõjutavad,“ hindab Koit. "Loodud on keskkond, mis toetab nii suurte kui ka väikeste inimeste arengut."

Loovus

Lisaks väärtuskasvatusele pöörame me suurt tähelepanu ka loovusele.

Loovuse aluseks on idee:

- Idee on väärtus omaette
- Idee peab olema võimalus, mitte kohustus
- Idee annab loovusele talle vajalikud raamid

Võimalus olla loov

Õpetajate ühistel aruteludel oleme kirja pannud järgmised mõtted, mida püüame ka lastele ja lastevanematele edasi anda:

- **Vajadus olla loov:** tavalised lahendused on hetkega kõigile kättesaadavad, põnevust toob pigem eriline.
- **Võimalus olla loov:** õpetaja annab selle võimaluse lapsele, juht õpetajale, ühiskond juhile.
- **Sund olla loov:** õppetegevused nõuavad avatust, paindlikkust ning erinevate võimaluste ja lahenduste nägemist.

Loovus kasvab üle loominguks – pildiks, luuletuseks, muusikaks, rolliks.

Kunstitegevus.

Loovuse eeskujuna on jällegi põhjust asetada kesksele kohale laps – laps kui loova ja vaba mõtte õpetaja, laps kui looja, kes saab inspiratsiooni maailma avastamisest ja oma küsimustele vastuste otsimisest. Ka lapse mängus väljendub tema loovus, ka mängureegli sees saab olla vaba.

Õpetajatöös on samuti loovus tähtsal kohal – meil on palju võimalusi muuta iga päev eriliseks, läheneda õppimisele ja õpetamisele mänguliselt, teha asju teist moodi, kui me harjunud oleme, sest iga valmis lahendus on juba vana.

Meile on tähtis eelkõige see, miks, mida ja kuidas me teeme - igal asjal on oma mõte ja sisu.

Oluline on, kes me ise oleme ja mida endast lastele anname.

Soovime, et lapsevanemal oleks hea meie majja tulla, et õpetajal oleks mõnus meie majas olla ja et ka külaline tunneks siin ennast oodatuna.

MEIE VÄÄRTUSTAME

“Hooli ja hoia” 2009/2010

ARMASTUST

Iga lapse andeid ja isikupära saab arvestada vaid olles hoidev, hooliv ja heasoovlik. Peame tähtsaks perekonda, sõprust, ligimesearmastust, armastust enda vastu.

AUSUST

Siirad ja otsekohesed suhted loovad aluse elutervele maailmavaatele. Peame tähtsaks ausust nii enda kui teiste suhtes, avameelsust, siirust, oma tunnete väljendamist, erapooletust probleemide lahendamisel, õiglust, lojaalsust.

HINGEHARIDUST

Tunnustamine ja heakskiitev toetus aitavad kasvada armastavaks, ennast usaldavaks, iseseisvaks ja empaatiavõimeliseks inimeseks.

Peame tähtsaks sõprust, õiglust, ühiseid väärtusi, häid kombeid, suhtlemisoskust, tundetarkust, sallivust ja vaimset kasvamist.

LOOVUST JA LOOMINGULISUST

Loovus on meie jaoks julge ja avatud mõtlemine ning tegutsemine, eneseväljendusoskus, oma annete arendamine ning teiste loomingu väärtustamine.

Rikas sisemaailm ja avar silmaring kujunevad seal, kus laps saab olla loominguliselt nii vaba kui tema arenguks just kõige vajalikum on. Mõtteerksuse toetamine, lapse eripära märkamine, tema loomuliku huvi ja annete toetamine on loova isiksuse kujunemisel oluline.

USALDUST

Usalduslikud suhted lapsevanemate, laste ja õpetajate vahel ning lähedus, toetus ja kindlustunne loovad aluse lapse igakülgsaks arenguks.

VABADUST JA VASTUTUST

Vabadus ja vastutus, tahe ja kohustus peavad olema õiges vahekorras juba lapsepõlves.

Peame tähtsaks vastutustunnet, kohusetunnet, sõnapidamist, valikuvabadust, õigust oma arvamusele.

ÜKSI JA ÜHESKOOS OLEMIST

Peame tähtsaks nii meeskonda, koostööd, teineteisega arvestamist kui ka igäihe privaatsust ja individuaalsust.

Isikupära kujuneb välja keskkonnas, kus arvestatakse eripärasid, andeid ja huvisid ning kus jääb ruumi ka iseolemisele.

ÕPPIMIST

Koos ja üksteiselt õppides, teadmisi ja vaimukultuuri väärtustades paneme aluse haridust väärtustava inimese kujunemisele.

Peame tähtsaks professionaalsust, teadmisi- ja uudishimu ning elukestvat õppimist.

TERVIST

Meile on tähtis lapse kasvamine terveks ja elujaatavaks inimeseks, kes teab, kuidas ennast hoida ja mida selleks teha.

Peame tähtsaks füüsilist ja vaimset puhtust, puhast keskkonda, puhkust, tervislikku toitumist ja liikumist.

KESKKONNAKASVATUST

Keskkonnakasvatus on meie jaoks märkamise ja hoolimise, loodushoid ja keskkonnasäästlik suhtumine.

Aktiivne emotsionaalne suhe looduse ja ümbritsevaga on maailma tajumise ning selle mõtestamise aluseks. Loodushoid ja keskkonnasäästlik suhtumine loob võimaluse ka tulevikus elada puhtas keskkonnas.

KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA

„Käsi käes – käsikäes“ 2006/2007

Igasuguse arengu ja suhtlemise aluseks on koostöö erinevate huvigruppide vahel.

Lasteaia visioonis on ühe olulise osapoolena toodud välja lapsevanem. Veskimõldre Lasteaia jaoks on tähtis luua keskkond, kus lapsevanem on alati oodatud, kus ta leiab asjatundlikku abi, toetust ja mõistmist.

Lapsevanematega suhtlemisel on meie jaoks esmatähtsad avatus ja usaldus, sest ainult koostöös vanematega suudame me luua lapse arengut toetava keskkonna.

Lasteaia sünnipäev

Vanematega avatud ja usaldusliku suhte loomine saab alguse esimesest kontaktist - hetkest, kui nad valivad oma lapsele võimalikku lasteaeda. Meie maja ja tegevuse kohta saab infot lasteaia kodulehelt (<http://www.ramkool.edu.ee/lasteaed/avaleht>), kuid alati võib maja külastamiseks kokku leppida sobiva aja ning ise vaatama tulla. Kodulehelt ja majas kohapeal on soovijatel võimalus

lugeda lasteaia arengu- ja õppekava, tegevuskava ning teisi lasteaia tööd reguleerivaid avalikke materjale.

Töös lastevanematega lähtume järgnevast:

- püüame võimaluste piires vastu tulla lapsevanemate ootustele, õpetaja on avatud, valmis aktiivseks koostööks, infovahetuseks ja nõustamiseks
- eduka koostöö aluseks on kodu ja lasteaia pidev infovahetus
- koostöö edukus sõltub lapsevanemate ja õpetajate usaldusest ning üksteisemõistmisest, mis loob võimaluse arvestada lapse huvide ja eelistustega ning toetada neid läbi erinevate tegevuste ja lapse arengut soodustava lähenemise.
- pere eelistuste, huvide, traditsioonide ja koduse kasvukeskkonna tundmine loob õpetajale paremad võimalused õppe- ja kasvatustöö eesmärkide elluviimiseks.
- Vahetu suhtlemine vanemate ja lasteaiaõpetajate vahel võimaldab ka vanematel paremini tundma õppida oma last, tema sõpru ja õpetajaid.

Omalt poolt anname parima, et:

- luua usalduslik suhe lasteaia ja kodu vahel
- kuulata lapsevanemate mõtteid ja arvamusi
- anda vanematele adekvaatset infot lapse arengu kohta
- kaasata lapsevanemaid lasteaia tegemistesse, anda võimalus aru saada koolieelse kasvatuses olemusest
- nõustada vanemaid alushariduse küsimustes

Kodu ja lasteasutuse koostöö tulemusena lasteaed:

- toetab lapse arusaamade kujunemist maailmast ning tema osast selles
- suunab last teadvustama oma emotsioone ning toetab lapse oskust käituda erinevates sotsiaalsetes olukordades käitumisnormidele vastavalt ning olla teisi arvestav ja koostöövalmis
- tagab turvatunde ning annab lapsele võimaluse teha valikuid, hinnata oma oskusi ja võimeid

ning kogeda edu

- toetab lapse aktiivsust, otsustusvõimet, vastutustunnet, omaalgatust ja huvi saada teadmisi ja kogemusi ümbritsevast
- soodustab lapse kujunemist hoolivaks looduse ja oma elukeskkonna suhtes
- suunab last väärtustama Eestimaad, eesti keelt ja eesti kultuuri ning teiste kultuuride eripära
- loob võimalused olla kehaliselt aktiivne ning annab teadmisi terve olemise võimalustest

Riiklik sisehindamise nõunik Ruth Koit tõi välja järgmist: „Lapse individuaalsete erinevuste väljaselgitamine ja arengu toetamine toimub tihedas koostöös peredega, kus eesmärgistatult realiseeritakse olemasolevad võimalused ja professionaalselt toetatakse motiveeritud lapsevanemaid.“

Infovahetus

Oleme info vahetamise kodu ja lasteaia vahel ning tagasiside andmise lapsevanemale üritanud teha võimalikult lihtsaks ja efektiivseks, kasutades selleks erinevaid võimalusi.

Õppeaasta alguses anname vanematele teada, milliseid lapse arengu jälgimise ja hindamise meetodeid me kasutama. Igal õppeaastal kogume lapse arengumappidesse täiendavat materjali, mille kaudu „teeme nähtavaks“ tema arengu. Mapist saab töölehtede, joonistuste, vaatluste ja ülestähenduste abil ülevaate, kuidas laps osaleb õppetegevustes ning mängudes, millised on tema sotsiaalsed oskused. Soovi korral on vanemal oma lapse mapi sisuga võimalik tutvuda; kui laps lasteaia lõpetab, saab ta oma arengumapi endale mälestuseks kaasa.

Kaks korda aastas toimuvad vanematega arenguvestlused. Kindlasti toimuvad vestlused kõikide uute laste vanematega - see annab õpetajale olulist infot lapse ja tema eripärade kohta ning aitab ühiselt paika panna eesmärgid, mille poole püüelda.

Lapsevanemal on alati võimalus leppida kokku aeg täiendavaks vestluseks rühmaõpetajatega,

muusika- ja liikumisõpetajaga, logopeedi või lastearstiga. Lisaks on võimalus saada nõu Rocca al Mare Kooli psühholoogilt. Mõnikord toimub vestlus ka lasteaiapoolisel initsiatiivil, vajadusel osalevad arutelus kõik rühma õpetajad ja lasteaia juhtkond. Õpetajate ja/või lapsevanemate soovil kaasatakse vestlusesse erispetsialistid või suunatakse pere nende poole pöörduma. Vestluste läbiviimiseks ja lastevanemate nõustamiseks on lasteaias olemas eraldi ruum.

Kevaditi saavad vanemad lapse arengukirjeldused, kus iseloomustatakse laste edasijõudmist õppetöös, erinevaid oskusi, suhtlemist ning mängueelistusi.

Kaks korda aastas korraldame me lastevanemate üld- ja rühmakoosolekuid. Sügisel üldkoosolekul räägitakse õppeaasta tegevuskavast, aasta õppe- ja kasvatusesmärkidest, nende saavutamise viisidest, üritustest lasteaias ning koosolekul kinnitatakse ka lasteaia hoolekogu liikmed.

Sügisel rühmakoosolekul tutvustatakse lapsevanematele rühma õppe- ja tegevuskava, õppe- ja kasvatusetegevuse korraldust, rühma päevarütmi ning räägitakse erinevatest rühmasisestest üritustest.

Kevadisel üldkoosolekul tehakse kokkuvõtte lasteaia õppe- ja majandusaastast. Rühmakoosolekul võetakse samuti õppeaasta kokku ning antakse lapsevanemale tagasisidet.

Igapäevaselt toimub infovahetus nii lasteaia päeva alguses kui ka lõpus. Info edastamise hõlbustamiseks saavad kõik vanemad ühineda rühma meililistiga. Lisaks on igas garderoobis teadetetahvel. Meilile saadetakse info eelseisvate ürituste kohta, iga nädala alguses saavad vanemad meilile lasteaia menüü, samuti saab listi kaudu edastada kõik lasteaia- ja rühmatööd puudutavad teated. Ürituste info pannakse alati üles ka stendidele, sealt leiab lapsevanem ka menüü. Paljud vanemad jälgivad menüüid suure huviga, sest sellest lähtuvalt arvestatakse ka koduseid toite valmistades, et lapse söök oleks võimalikult mitmekesine.

Lastevanemate ootuste ja rahulolu väljaselgitamiseks ning lapse arengust tagasiside andmiseks oleme kasutanud erinevaid võimalusi: igapäevaseid vestlusi, arenguestlusi, e-maili ja arengukirjeldusi.

Oleme kaasanud lapsevanemaid erinevate ürituste kavandamisse ja korraldamisse.

Ühisürituste ja infovahetuse kaudu on toimunud koostöö ka teiste laste- ja haridusasutustega: Kaarlikese ja Vanalinna Lasteaiaga, Laagri Lasteaiaga, Rocca al Mare Kooli, Laagri ujula, Tallinna Pedagoogilise Seminari; Tallinna Ülikooli ja Tallinna Haridusametiga.

Erivajadused

Tihedat koostööd vanemate ja lasteaia vahel nõuab ka lapse erivajadus. Oleme seda meelt, et iga laps on eriline ja tähtis.

Esmalt paneb vanem oma lapse eripärad kirja lasteaia ankeedis, mille ta täidab lapse liitumisel lasteaia.

Õppeaasta alguses selgitame välja laste individuaalsed erinevused ja vajadused. Sügiseste arenguveestluste käigus paneme paika ühised eesmärgid ning lepime kokku, millele enam tähelepanu pöörata, milles ja kuidas last nii kodus kui ka lasteaias toetada ja aidata, et seatud eesmärgini jõuda.

Erinevates valdkondades toetamist vajavate lastega tehakse individuaalset tööd, kohandatakse õppematerjale, esitatakse küsimusi ja püstitatakse ülesandeid nende oskustest lähtuvalt.

Toiduallergiaga lastele valmistab kokk, vastavalt arsti ettekirjutusele, erimenüü. Aga ka vanematel on võimalus teha kokaga koostööd, vaadates läbi järgmise nädala menüü ja täpsustades, millised toidukorrad tuleb kas osaliselt või täielikult asendada lapsele sobiva toiduga.

Tähelepanu ja toetamist vajavad ka erinevast kultuuri- ja keelekeskonnast pärit lapsed ja pered. Selleks, et muuta nendele lastele uue keskkonnaga kohanemine võimalikult lihtsaks, oleme püüdnud näiteks rühma raamatute ja CD-plaatide valikul lisada ka teoseid nende emakeeles. Lisaks oleme neile kohandanud õppematerjale, suhtleme kohanemise lihtsustamiseks aeg-ajalt lapsega tema emakeeles, teeme vajadusel individuaalset tööd. Vajadusel ja võimalusel saavad ka vanemad tagasisidet oma emakeeles või näiteks inglise keeles.

Eelmisel õppeaastal toimusid lasteaias erinevaid kultuure tutvustavad päevad, kus teisest kultuurikeskkonnast pärit laste vanemad rääkisid oma maast, rahvast, keelest ja kultuurist.

.Soome hommik

Lapsevanemate rahulolu-uuringud ning tagasiside lasteaia töö kohta

Selleks, et saada tagasisidet lasteaia töödele ja tegemistele, tehtut analüüsida ning uusi eesmärke seada, oleme lastevanemate hulgas igal aastal läbi viinud rahulolu-uuringu.

Alguses täideti küsimustik anonüümselt, kuid alates 2010. õppeaasta kevadest otsustas lasteaia hoolekogu, et maja väärtushinnangutest lähtuvalt ja lapse arengu sisulisemaks toetamiseks on vajalik, et tagasisideküsitlus oleks nimeline. See võimaldab ka konkreetsemaid arutelusid ettepanekuid teinud lapsevanematega. Sellele järgnenud ja eelnevate rahulolu-uuringute võrdlus näitas, et otsus vastanute arvu ja tagasiside tulemuste hindeid ei muutunud, seda enam, et ka varasematel aastatel oli enamik vanemaid kirjutanud küsitlusele nime.

Vanemate ja ka lasteaia töö lihtsustamiseks tehti 2010 – 2011 õppeaastal ka teine muutus uuringute läbiviimisel: rahulolu-uuring toimus lapsevanematele esimest korda e-vormis (Ankeedi näide Lisas 3). Ka täna saavad vanemad täita ankeedi internetis ja peale küsitluse sulgemist saab lasteaed elektroonilise kokkuvõtte, mille tulemused on esitatud keskmiste hinnetena. Kokkuvõttes saame me lugeda ka lapsevanemate kommentaare ja ettepanekuid. Ankeedis saab lasteaia kõikidele töövaldkondadele anda hinde 4 palli süsteemis või valida vastusevariantide seast enda hinnanguga kõige sobivama.

Hindamiskaala:

- 5 – väga hea, alati, toimib kõikidel juhtudel
- 4 – hea; sageli, enamasti
- 3 – rahuldav, harva
- 2 – kesine, üldse mitte

Uuringute tulemustest tehakse õpetajatele kokkuvõtte ning neid analüüsitakse pedagoogilistel nõupidamistel. Lapsevanemad on saanud küsitluste tulemustest ülevaate kevadistel üldkoosolekutel. Erinevatel õppeaastatel on ankeedi täitnud 71-89% lapsevanematest.

Lasteaia sisehindamissüsteemist lähtuvalt kasutame keskmiste tulemuste analüüsimisel järgnevat skaalat:

„5“ – väga hea (üle 4,75)

- „4“ – hea (keskmiste hinnete vahemik 4,25-4,75)
- „3“ – rahuldav (keskmiste hinnete vahemik 3,75-4,25)
- „2“ – kesine (keskmiste hinne alla 3,75).

Hinded lasteaiatööl on olnud valdavalt head või väga head. Kõige kõrgema hindega (4,93) hinnati 2011- 2012 õppeaastal õpetajate suhtlemist lapsevanematega. Peaaegu sama kõrge hindega (4,9) hinnati võimalust õpetajatega vajadusel kasvatusküsimustest rääkida.

Positiivset tagasisidet oleme kõige rohkem saanud just heade suhete kohta. Samuti on lapsevanemad õppeaastate lõikes olnud rahul lapse lasteaiast saadud teadmistega: hinded 4,6 – 4,8.

Vaid kolm küsimust said 2011- 2012 õppeaastal vastuseks keskmise hinde alla 4,5 ja sarnane on olnud tulemus kõikidel õppeaastatel.

Madalaima ehk hindega 3,69 hindasid lapsevanemad oma aktiivsust lasteaiatöös osalemisel. Mõneti on selline hinnang paratamatu, sest nagu on märkinud vanemad ise, ei võimalda pingeline töö ning töökoht Laagrist kilomeetreid eemal asuvas Tallinna kesklinnas soovitud määral lasteaiatöösse panustada. Meie hinnangul aga võib öelda, et vanemad on oma toetavat rolli alahinnanud – nende ideid, mõtteid ning osalust pidudel ja muudel üritustel on alati tunda.

Keskmisest madalam (2011-2012. õ-a 4,44) on traditsiooniliselt ka vanemate hinnang menüüle, seda vaatamata tõsiasjale, et toiduvaliku mitmekesisustamine on olnud meie prioriteediks kõikidel õppeaastatel. Vanemad näeksid laste igapäevast toiduvalikut loomingulisema ja lõbusamana.

Kolmas valdkond, mis sai viimasel õppeaastal hinde alla 4,5 (täpsemalt 4,25) on teave stendidel. Samas tõdeti, et otse õpetajatelt või meili teel saadav info on niivõrd piisav, et stend ongi pigem koht, millelt oodatakse õpetajate loomingut, üllatusi ja emotsioone.

Väljavõtteid lapsevanemate kommentaaridest erinevate aastate rahulolu-uuringutes saab lugeda Lisas 4

Lisaks kirjalikule tagasisidele, oleme saanud palju suulist tunnustust.

Vastus küsimusele, miks lapsevanematelt saadud tagasiside on enamasti kiitev ja toetav, peitubki koostöö väärtustamisest erinevate osapooltega.

Arenguestlused

„Võlusõna - sõna võlu“ 2010/2011

Veskimõldre lasteaias on arenguestlustel õpetaja- ja lapsevanema-vahelises koostöös oluline osa. Aktiivseim vestluste periood on sügis, kus saame põhjalikumalt tutvavaks uute laste ja nende vanematega ning seame eesmärgi alanud õppeaastaks. Kevadistel vestlustel keskendume rohkem tagasiside andmisele õppeaasta kohta.

Arenguestlustel osalevad enamasti mõlemad lapsevanemad koos. Rühma õpetajaid on vestlustel tavaliselt kaks.

Vestluseks on lasteaias poolt kirja pandud pidepunktid, mille vanem õpetajalt eelnevalt saab, et kodus vastused läbi mõelda (Arenguestluste pidepunktidega saab tutvuda Lisas 5). Küsimustik aitab ema-isal põhjalikumalt oma last analüüsida.

Arenguestlustel on õpetajad ning lapsevanemad võrdväärsed partnerid - arutelud on enamjaolt aktiivsed, sõbralikud ja humoorikad ning õhkkond pingevaba.

Vestlused annavad hea võimaluse põhjalikumalt rääkida lapse igapäevastest tegevusest lasteaias, keskendudes nii õppetegevustele, sotsiaalsetele oskustele, igapäevastele situatsioonidele ja olukordade kirjeldamisele. Samuti räägivad vanemad, millised on nende lapsed kodus, millised on nende kasvatuspõhimõtted ja nende pere olulised väärtused. See aitab lapse arenguks luua ühtse aluse ning sõnastada ühised eesmärgid. Õpetaja teeb vestlusest kirjaliku kokkuvõtte.

Vestluseid viiakse läbi hubases eraldiasuvas ruumis – see aitab kaasa sobiva õhkkonna kujunemisele.

Näide 1 arenguestlusest: Võõras keelekeskkond

Võõrasse riiki kolimine ning uus keelekeskkond ei tekita stressi mitte ainult täiskasvanutel, vaid ka lastel. Meie lasteaias on alati käinud lapsi, kelle emakeeleks ei ole eesti keel. Olukord, et laps ei saa ennast lasteaias väljendada sama vabalt kui kodus, võib lapses tekitada vastakaid emotsioone ning sellest tulenevalt võivad tekkida olukorrad, mis vajavad põhjalikumalt arutelu ja koostööd vanemate ja õpetajate vahel.

Veskimõldre lasteaias käisid vennad, kelle emakeeleks oli saksa keel, kuid õpetajatest suutis

nendega selles keeles suhelda ainult kaks inimest. Rühma õpetajad üritasid lastele sõnaraamatute abiga küll lasteaias toimuvat edasi anda ning neid mõista, kuid vaatamata sellele tekkis tihti olukordi, kus poistele jäid lasteaias valitsevad tavad ja kombes arusaamatuks. See omakorda viis vahel situatsioonideni, mis muutusid ohtlikuks ja ärevaks nii lastele endile kui ka lasteaiakaaslastele.

Näiteks käitusid poisid mõnikord agressiivselt rühmakaaslaste ja õpetajatega. Agressiivsus võis väljenduda esemete loopimises, löömises või koguni soovis pääseda välja aiaga piiratud õuealalt.

Kõikidest nendest murettekitavatest olukordadest vesteldi igapäevaselt vanematega (vestluse keeleks õpetajate ja poiste vanemate vahel oli inglise keel), kuid soovitud tulemuseni ei jõutud. Nii tehti vanematele ettepanek arenguestluseks.

Arenguestlusele kogunesid vanemad, õpetajad, lasteaiajuhtkond ning tõlk, kes kogu vestlust mõlemale poolele tõlkis. Räägiti käitumisprobleemidest, kodustest kasvatuspõhimõtetest ning kodu ja lasteaiaväärtuste ühtlustamisest. Lepiti kokku, et vanemad üritavad lastele õhtul varem järele tulla ning et võimalusel puhkavad lapsed lisaks nädalavahetusele ka mõnel tööpäeval.

Õpetajad lubasid päeva jooksul leida võimalusi lastega individuaalselt tegeleda ning aidata neil leida mängukaaslasti ehk pöörata poistele täiendavat tähelepanu selleks, et muuta nende kohanemine lasteaiaks kergemaks ning luua neile keskkond, kus nad ennast hästi tunneksid.

Pärast arenguestlust ja seal kokkulepitu elluviimist, muutus nii laste endi kui ka rühmakaaslaste ja õpetajate jaoks olukord positiivsemaks ning järk-järgult kohanesid poisid ka lasteaiaga.

Näide 2 arenguestlusest: Erivajadustega laps

Eelmisel aastal liitus meie lasteaiaga üks erivajadusega laps. Selgus, et lapsele oleks, lisaks õpetajatele, toeks vaja ka tugiisikut, kes aitaks tal tegevustes osaleda, teda juhendada ja temast aru saada, kuna lapse kõneareng ei võimalda tal ennast väljendada.

Vanematele tehti ettepanek arenguestluseks, kus osalesid õpetajad, lapsevanem, õppealajuhataja ning lasteaiadirektor. Üheskoos lepiti kokku edasises koostööplaanis ja lahendustes, mis võimaldaksid lapsel ennast Veskimõldre lasteaias hästi ja turvaliselt tunda.

Tänu vestlusele mõistis ka lapse ema, miks lapsele lasteaias tugiisikut vaja on ning edaspidi abistabki poissi lasteaiapäevaga toimetulemisel tugiisik.

Õpetajad alustasid aga omalt poolt tugiisiku koolitusel osalemist selleks, et lapse eripära paremini mõista, täiendavaid teadmisi omandada ning perele ja lapsele vajalikku nõu ja tuge pakkuda.

Probleemide lahendamine koostöös lapsevanemaga

„Pealpool pilvi paistab päike“ 2007/2008

Veskimõeldre lasteaias püüame me nii rõõmus kui mures lapsi ja nende vanemaid toetada ning ühise koostöö tulemusena jõuda probleemide selliste lahendusteni, mille üle võiksid rõõmu tunda kõik asjaga seotud inimesed – nii õpetajad kui ka lapse perekond.

Selleks, et laste probleeme paremini mõista ning neid neile lahendusi leida, on õpetajad osalenud erinevatel koolitustel. Sealt saadud teadmisi ja huvitavaid mõtteid jagatakse infotundides ka teiste õpetajatega – nii saab uut infot kogu maja.

Järgnevalt mõned näited probleemidest, mis eduka koostöö läbi lahenduse on leidnud:

Menüü

Nagu rahulolu-uuringute alla juba mainitud, selgus lapsevanemate tagasiside ankeetidest, et vanemad ei olnud rahul lasteaias menüüga ning soovisid seda muuta veidi “lõbusamaks ja loovamaks”.

Paljude vanemate soov oli, et õhtune oode oleks veidi toekam, sest alati pole lapsele võimalik vara järele jõuda ning lasteaiast saabuv nälgjane ja närviline laps muudab õhtuse meeleolu kodus häirituks.

Aktiivsemad vanemad koos lasteaias juhtkonnaga said kokku ühisel arutelul, ning koos pandi paika, milliseid toite lastele õhtuti pakkuda võiks. Lepiti kokku, et lastele pakutaks võimalikult vähe makarone, viinerid ning kalaburgereid ja et igapäevasesse menüüsse lisatakse rohkem puu- ja köögivilju. Juhtkond andis arutelu käigus kirja pandud soovitused ja mõtted edasi kokale, kes sellega menüüd koostades arvestada püüab.

Mure vanemate hilinemisega

Meie lastaed on avatud hommikul 7.30 kuni õhtul kella 19.00. Mõnda aega tagasi tekkis olukord, kus mõned vanemad tulid oma lastele järele vahetult enne lasteaias sulgemist. Last riietades ning lasteaiapäevast tagasisidet saades, venis lasteaias sulgemine ja õpetaja ei saanud oma tööd lõpetada planeeritud ajal. Kuna lasteaias asub Tallinna linnapiiridest väljas ja ühistransport õhtusel ajal väga tihedalt ei sõida, tekkis õpetajatel probleem, et vanema hilinemise tõttu tuli uut bussi oodata pea

tund aega.

Olukorra lahendasime sõbraliku vestluse käigus edastatud palvega, et vanemad püüaksid lasteaeda jõuda hiljemalt kell 18.45. Siis jääb lapsele veel piisavalt aega ennast rahulikult riidesse panna ning ka õpetajal on võimalik vanemaga päevast vestelda.

Täna lähevad kõik lapsed õigel ajal koju ning ka õpetajad saavad oma tööpäeva lõpetada ettenähtul ajal.

Lapse lein

Elus leiduva rõõmu kõrval, tuleb meil teinekord tulla toime ka kurbusega, mida tekitab lähedase inimese surm. Nii on ka meil lasteaias nende aastate jooksul tulnud ette olukordi, kus tuleb pakkuda tuge ja julgustust lapsele, kes on kaotanud ühe oma vanematest, õdedest-vendadest või kellegi teise väga lähedase pereliikme. Mõistmist ja tuge vajab lisaks lapsele ka ülejäänud pere.

Ka õpetajatele ei ole lapse ja pere lein kerge, sest lisaks lapsele, tekib töö käigus lähedane suhe terve perekonnaga.

Lapse leina puhul on meile abiks tulnud Rocca al Mare Kooli psühholoog, kes on nõustanud nii lähedase kaotanud perekondi kui ka leinaga kokkupuutuvaid õpetajaid.

Mõned aastad tagasi kaotas ühe rühma laps oma isa. Raske sündmuse järel ei suutnud ta lasteaias enam uinuda, kuna tundis hirmu magamajäämise ees. Seetõttu muutus lõunane puhkeaeg lasteaias keeruliseks osaks päevast nii lapsele endale kui ka õpetajatele. Erinevaid võimalusi lapse rahustamiseks otsides, kujunes lõpuks välja rühmas tava, et õpetaja luges unejuttu selle lapse voodi kõrval istudes, temaga aegajalt silmsidet luues ning kinnitades, et õpetaja on olemas. Selline lahendus aitas lapsel tagasi saada kindlustunde ning mõne aja möödudes ei olnud tal uinumiseega enam probleeme.

Probleemne käitumine

Lasteaias on aeg-ajalt ette tulnud olukordi, kus õpetajad tunnevad, et mõne lapse käitumise paremaks mõistmiseks, tuleks appi paluda Rocca al Mare Kooli psühholoog.

Psühholoog veedab terve päeva lasteaias konkreetset last ja rühma vaadeldes. Vaatluse tulemusel toimub hiljem arutelu rühma õpetajate ja psühholoogi vahel, kes annab tagasisidet sellest, mida ta

päeva jooksul märkas ning mida muuta võiks, et probleemsed olukorrad laheneksid. Samuti on psühholoog valmis nõustama lapsevanemaid, kas lasteaias või siis vastuvõtul Rocca al Mare Koolis.

Meie lasteaias ühte rühma tuli uus 5-aastasene laps. Lapsel oli keeruline leppida olukordadega, kus tal enam liidrirolli ei olnud. Sellistel hetkedel püüdis lastele tüli lahendamisel abiks olla õpetaja. Laps aga väitis, et õpetaja süüdistab teda probleemides ning et ta polegi konkreetsete situatsioonidega üldse seotud või keegi teine palus tal niimoodi reageerida.

Kui õpetaja õhtul lapsevanemale tekkinud tülidest tagasisidet andis ja lapse käitumisest rääkis, väitis laps, et õpetaja valetab ning midagi sellist juhtunud ei ole. Ka kodus rääkis laps vanematele, et õpetaja kiusab teda.

Lasteaias arutasid tekkinud olukorda rühma õpetajad koos lasteaias juhtkonnaga. Tekkinud probleemi lahendamiseks paluti ühisele vestlusele lapsevanemad, õpetaja ning lasteaias direktor koos õppealajuhatajaga. Arutelu tulemusena lahendust ei leitud – lapsevanem oli veendunud oma lapse väidete õigsuses ning arvas samuti, et õpetaja tema last alusetult süüdistab ja kiusab.

Abi saamiseks pöördusime RaM Kooli psühholoogi poole, kes vestles lapsevanemaga ja lapsega. Lapsevanem ja laps olid nõus hakkama käima psühholoogi teraapiaseanssidel. Ka õpetajad otsustasid oma käitumist tähelepanelikult jälgida. Olukord leebus, kuid mõningased pinged jäid õhku lapse lasteaias käimise lõpuni.

Teise lapse probleemset käitumist, mis avaldus väga sagedases teiste laste löömistes ja tõukamistes, analüüsi aasta jooksul tehtavate pidevate kirjalike tegevuse- ja mänguvaatluste käigus. Vesteldi vanematega ning tehti ettepanekuid, kuidas last paremini aidata. Samuti käis last vaatlemas meie psühholoog, kellega hiljem olid valmis vestlema ka vanemad. Nende vaatlustulemuste ja vestluste põhjal tehti vanematele ettepanek teha lapsele lühemad lasteaiapäevad, võimaldada talle lisaks veel üks puhkepäev ning püüda leida oma lapse jaoks rohkem aega.

Seda kõike arvestades, muutus olukord paremaks ning lapse agressiivne käitumine vähenes.

Mitte-magamine lasteaias

Veskimõeldre lasteaias on käinud lapsi, kellele lasteaias päevakavas planeeritud lõunane magamine ei ole sobinud, kuna siis on neil raskusi õhtul uinumisega. Lapsi, kes lõuna-ajal ei maga, on meil igal

aastal. Selleks, et lapsed õhtul normaalsel ajal magama jääksid, otsustasime koos nende laste vanematega, et need lapsed lasteaias enam lõunal magama ei pea. Sel ajal ajal tegutsevad need lapsed õpetajaga eraldi ruumis, kus nad mängivad, joonistavad, voolivad või muinasjutte loevad. Lõunavalvete tegemise kord on rühmade vahel nädala peale ära jaotatud nii, et igal päeval on ühest rühmast üks õpetaja lõunavalves. Oma töö paindlikumalt ümber korraldamisega oleme andnud nendele peredele võimaluse normaalsel ajal uinuda.

ERINEVAID NÄITEID LASTEAIA JA KODU KOOSTÖÖST

“Olemasolemise lust” 2012/2013

Üritused

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevusele lisavad värtsi ning loovad raamistiku meie maja üritused (Lisa 2). Kalendris on alati mõni sündmus, mida tähistame esmakordselt, samas on meie 9-aastase ajaloo jooksul majas välja kujunenud omad traditsioonid ning nendega seotud üritused, mis aastast aastasse korduvad: avamispidu, sügis- ja kevadtalgud, folkloorinädal, sünnipäev, õpetajate jõulunäidend, vabariigi aastapäev ning isade- ja emadepäev.

Erinevate ürituste läbi tähtsustame ja anname edasi ka oma maja väärtusi ning nii saavad nendest vahetult osa ka lapsevanemad. See omakorda aitab meie maja muuta kokkuhoidvamaks ja ühtsemaks. Samuti võimaldab see lapsel endal oma emale-isale lasteaeda tutvustada ning hetkeks temaga lasteaias olemist ja siin tegutsemist jagada – selle tähtsust lapsele on raske alahinnata. Rahulolu-uuringutest on selgunud, et ka vanemad ise peavad seda oluliseks ning saavad läbi selle positiivseid emotsioone:

„Personali eeskuju sündmustel on äärmiselt kiiduväärt! Siis tulevadki kaasa ka lapsed ja vanemad - kõik see kokku tekitab alati ühe suure ja ühtse (kärg)peretunde! Suur aitäh! (Väljavõtte 2010/11 õ/a küsitlusest).

Lapsevanem kui partner

Vanemate soovid ja mõtted kajastuvad sageli ka rühmade õppeaasta tegevuskavades – isad ja emad teevad ettepanekuid teemade käsitlemiseks, aga pakuvad ideid ka selle kohta, milliseid ettevõtteid, asutusi, näitusi või looduskauneid kohti külastada.

Meie maja üritusi on kahesuguseid – ühed toimuvad ainult lastele, teistest on oodatud osa võtma terve pere. Viimased toimuvad alati kõikidele rühmadele ja nende vanematele korraga. Ainus üritus, kus koos tegutseb ja tähistab vaid kaks rühma korraga, on jõulupidu.

Iga aastaga oleme me muutunud julgemaks ka lastevanemate kaasamisel erinevate sündmuste ideestamise ja korraldamisse ning nende panus on meid positiivselt üllatanud.

Loovas, sõbralikus ja toetavas keskkonnas avalduvad meie võimed ja oskused - loodud on koor vanematest, lasteaia vilistlastest ning õpetajatest, üles on astunud ka isade ja laste, emade ja laste ning kogu lasteaia ühendkoor. Emad on viinud läbi hommikuringe, jutustanud muinasjutte ja kehastunud põnevateks tegelasteks. Pered on osalenud moe-etendusel, esinenud vabalaval ning olnud aktiivsed müüjad-ostjad meie laatadel. Isad on meie hoovile ehitanud väikese veski, mille „projekteerimist“ alustati sügisestel talgutel, kuid mille lõplikuks valmimiseks veel päris mitmel õhtul lasteaias kokku saadi.

„On väga vahva, et esimest aastat Veskimöldre lasteaia perre kuuludes oleme osa saanud nii paljudest südamlikest ja hingega tehtud üritustest. Sealjuures ka ise aktiivselt kaasa lüües, mis on rutiinist väljatulekuks väga oluline ja energiat andev!“ (väljavõte 2011/12 õ/a rahulolu-uuringust).

Koostöönäiteid erinevatest üritustest

Lisaks koostööle lapse arengu, õppe- ja kasvatustöö küsimustes, võimaldavad ühist tegutsemist ka erinevad üritused. Järgnevalt oleme välja toonud mõned näited Veskimöldre Lasteaias toimuvatest sündmustest ja tähtpäevadest, milles on osalenud või millesse on panustanud ka vanemad.

AVAMISPIDU

Iga õppeaasta alguses toimub meil traditsiooniline õppeaasta avamise üritus.

2011. aastal otsustasime selleks puhuks korraldada väikese laulupeo. Kõik osalised löid kenasti kaasa ilma, et nad oleksid oma esinemist peol ette teadnud. Vanematele oli saadetud vaid info, et lapsed ja emad-isad võimalusel rahvariideid kannaksid või oleks nende riietuses mõni rahvuslik element. Sellele palvele tuldi vastu ning peol oli palju temaatiliselt riietatud osavõtjaid. Aastat avaval laulupeol esinesid naiskoor, lastekoor, meeskoor ja ühendkoor.

Kooriliikmed

Oma etteastet oli harjutanud vaid lastekoor. Mees- ja naiskoorile, mis moodustati peole tulnud vanematest, oli nende ülesastumine suureks üllatuseks, kuid eeslauljate abiga saadi oma esinemisega suurepäraselt hakkama ning publikult teeniti võimas aplaus.

Peo lõpuks astus lavale ühendkoor ning lauldi ühislaul.

Üllatav ja meeldiv oli näha, et meie maja vanemad suudavad olla spontaansed ja kiired kohanejad ning tulevad erinevate ideedega kaasa – kõik laulsid ning nautisid pidu ja andsid hiljem positiivset tagasisidet.

TALGUD

Sügiseti ja kevaditi on vanemad oodatud lasteaeda talgutele. Üheskoos saavad tehtud mitmed tööd – õueala riisutud, heki alused puhtaks, mängumajad koristatud ja värvitud, aknad pestud, saalis on ennast sisse seadnud emad koos kodust kaasa võetud õmblusmasinatega ning avatud on õmblustöökoda, kus patju parandatakse ning uusi nukunurga tekstiile õmmeldakse. Talgutoimkonnal on tegemised juba varakult planeeritud ning vahel palume ka vanematel kodust kaasa võtta vajaminevaid tööriistu. Ka meie lasteaia sümbol - veski, on isade kätetööna valminud talguprojekt.

Veski valmimine

Talgud

Ka lastele meeldib talgutel koos emme-issiga või hoopis rühmas õpetajaga toimetada. Kõige pisemad pesevad agaralt nukunõusid, suuremad pühivad usinalt tolmu ja korrastavad riuleid.

Väikesed talgulised

Toimekas õhtu lõppeb traditsioonilise talgusupi söömisega saalis.

Lastel aga jätkub talgujuttu veel mitmeks päevaks – sõpradele näidatakse, millise akna on puhtaks pesnud oma emme-issi või millise õueosa riisumisel ise kaasa löödi.

ISADEPÄEV

Isadepäeva tähistame me alati päevale eelneva reede hommikul. Sellel on ka laste jaoks eriline tähendus, kuna siis tulevad nad lasteaeda koos isaga ning saavad ühiselt aega veeta – koos süüakse putru ja võileiba ning juuakse ravimtaimeteed, mille retsepti teekannu kõrvalt uurida saab. Mõned aastad tagasi pakkusime „Isa hea tuju teed“, milles leidus mao- ja soolehaigusi ravivat ning vere suhkrusisaldust vähendavat mustikat; palavikku alandavat ning külmetushaigusi, peavalu ja väsimust leevendava vaarika lehti ning varsi; ning neeru-, reuma ja liigestehaiguste raviks kasutatavat pohla.

Rühmas loevad lapsed isadele luuletust ning annavad üle enda meisterdatud kingitused. Peale seda kogunevad kõik lapsed, isad ja vanaisad saali.

Seal veavad pidu kaks õpetajat, kelle ideede ja juhendamise järgi edasine tegevus toimub.

Erinevatel aastatel on isad teinud väikese näidendi, laulnud ning lastega koos meisterdanud.

Isadepäeva hommik

Mõned näited isadepäeval toimunud:

2010 aastal paluti kõikidest rühmadest ühel isal valida kohver ning sellega kaasas olev legend. Kohvritest leidsid nad kaks papist kitarr, musta pikajuukselise paruka, hobusepea, põdramaski, lille, kaks suurt kommi, kaks võluri peakatet, kaks tähetarga peakatet, indiaanlaste kostüümid, rebase-, jänese- ja karumaski, päkapikumütsi ja kuninga riietuse. Kohvrid ja legendid käes, lauldi veel saalis ühine laul: „Mul maitseb söök, söök, söök – jäätis ja banaanid“, mida oli hiljem vaja legendis oleva ülesande täitmiseks, edasi jaguneti kümneks minutiks rühmaruumidesse oma esinemist ette valmistama.

Rühmas avatud legendi sisu oli järgmine:

LEGEND:

10 minuti jooksul valmistame ette näidendi.

Näidendi pikkus kuni 2 minutit.

Roll on igal isal, kaasatud on ka lapsed.

Näidendis on ära kasutatud kogu kohvri sisu.

Kasutada võib ka rühmas leiduvaid esemeid.

Rollide valik vaba, välja arvatud kohustuslikud rollid.

Kõik mõtted võib üles kirjutada, et etteütteleja neid vajadusel kasutada saaks.

Kohustuslikud rollid on:

Etteütteleja – tuletab vajadusel meelde teksti ja teksti kulgu.

Lehviga kaunistatud kingitus

Kaks ehitud kuuske (sõnalised rollid)

Isa

Tuul

Näidendil on õpetlik sisu. Näidendi lõpus on üheskoos välja öeldud loo moraal.

Kohustuslikud tegevused näidendis:

Ühel hetkel tuleb näidendi käigus puhuda täis õhupall ja lasta see saali lahti.

Näidendi käigus tuleb vähemalt ühe korra hüüda valjusti „hip-hip hurraa“.

Näidendis on vähemalt üks üllatusmoment.

Keegi kaotab oma lipsu.

Keegi märkab hiirt.

Keegi tuleb/läheb külla.

Ühel hetkel toimub äge vaidlus.

Keegi nutab, keegi naerab.

Keegi ajab kedagi taga.

Vähemalt kaks inimest ei liiguta ennast üldse.

Vähemalt kaks inimest ei ütle ühtegi sõna.

Näidend lõppeb lauluga „ Mul maitseb söök, söök, söök, jäätis ja banaanid“ ühises esituses.

Kui kõik on saalis tagasi, algavad rühmade kaupa isade etteasted, mis on omanäolised ja väga naljakad. Etteastete lõppedes, tänavad õpetajad isasid toreda hommiku eest ning seejärel suunduvad enda üle uhked isad tööle ja lapsed rühmadesse mängima.

Läbi isadepäevahommikute oleme üllatusega avastanud, et tegelikult on meie maja isad väga loomingulised ning avatud uuteks väljakutseteks. Positiivse tagasiside põhjal võime järeldada, et ka isad ise naudivad selliseid, tavapärasest veidi erinevamaid hommikuid.

Isadepäeva hommik

FOLKLOORINÄDAL

Meie lasteaias on tavaks saanud, et iga aasta novembris suuname me pilgud minevikku – siis toimub traditsiooniline folkloorinädal. Sel nädalal keskendume me põhjalikumalt mõne pärimuskultuuri valdkonna tutvustamisele ja tundma õppimisele.

Oleme põhjalikumalt uurinud üheskoos erinevaid etnograafilisi mustreid ja tekke, läbi käinud leiva valmistamise “teekonna”, tegelenud mereteemaga ning pööranud tähelepanu erinevatele Eestis elavatele kogukondadele – kihnud, mulgid ja setod. Sel nädalal toimuvad õppetegevused on kõik seotud folklooriga – laulame vanu laule, õpime tantse, mida kunagi tantsiti, teeme käsitööd ja kunsti, jutustame muinasjutte ja lugusid, nii nagu seda vanasti tehti.

Aastate jooksul on väljakujunenud tihe koostöö Eesti Vabaõhumuuseumiga, kes meeleldi meile oma eksponaate laenutab. Nendest vanadest esemetest ning õpetajate, laste ja vanemate toodud asjadest valmib saalis tore näitus, mida koos perega ühiselt vaatamas käiakse. Samuti püüame me oma riietusse lisada etnograafilisi elemente – juustesse punuda paelad, tõmmata särgi ümber rahvariidevöö, jalga panna põneva mustriuga sukad-sokid või miks mitte kanda sel ajal midagi linast või hoopis tervet rahvariiete komplekti.

“Meremies läheb merele...” 2011/2012 õppeaasta hommikud algasid paadisõitudega üle vee.

Võrgud, aerud, mõlad ja muu merega seonduv aitavad luua meeleolu.

Vanaema lapsepõlv meie laste lapsepõlves

2011.aasta folkloorinäädala “Lindu tuntakse laulust” korraldamisele pakkus oma abi lapsevanem, kelle töö on igapäevaselt seotud eesti pärimuskultuuri säilitamisega. Koos õpetajatega aitas ta ideestada teemanädalat ning leida lasteaeda sobilikke külalisi. Samuti saime temalt rohkelt erinevat materjali – raamatuid, videosid ja muusikat, mis aitas teemat olulisel määral ilmestada.

Memme-taadi pidu

Folkloorinädaala traditsioonilisele Memme ja Taadi peole ootame igal aastal lisaks emmedele-issidele ka laste vanavanemaid. Paljud kasutavad võimalust kanda sel puhul rahvarõivaid. Peol lauldakse ja mängitakse vanu laulumänge ning ka vaadatakse-kuulatakse kellegi esinemist. Seni on meil käinud meeleolu loomas rahvatantsijad ja Seto laulukoor. Eeskava lõppedes maiustatakse kodust kaasa võetud küpsetistega ning tänatakse kõiki vahva õhtu eest.

JÕULUDE OOTAMISE ÕHTU

Advendiaja algust tähistab kogu Veskimöldre pere väikese kontserdiga kirikus. Varasematel aastatel on see toimunud Tallinna Jaani kirikus, seekord ootab meid jõuluootuse algust pühitsema Nõmme Rahukirik. Kontserdil esitavad lapsed erinevaid jõulu- ja talvelaule, lisaks loob meeleolu orelimuusika.

Jõulude ootamise õhtu

Traditsiooniks on kujunenud, et kirikus astuvad oma lauluga üles ka õpetajad.

Eelmisel aastal esitasime lapsevanematele üleskutse õpetajatega koos koor moodustada. Paljud võtsid väljakutse vastu ning peagi koguneti lasteaeda lauluproovi, kooriga ühinesid veel mõned lasteaia vilistlased. Nii kulmineeruski õhtu kirikus segakoori etteastega, milleks oli laul "Nüüd

küünla me süütame taas”.

See ettevõtmine on tõestuseks meile kõigile, et koos tegutsedes sünnib palju ääretult südamlikke ning meenutamist väärivaid hetki.

Õpetajate, lapsevanemate ja vilistlaste laulukoor Tallinna Jaani kirikus

VABALAVALAAT

Heategevuslik vabalavalaat toimus esimest korda selle aasta märtsis. Ürituse planeerimine ja tegemine nõudis tihedat koostööd õpetajate ja vanemate vahel – valmistada tulid nii laadal müügiks tulevad asjad, valmis panna õnneloosi auhinnad, kohviku jaoks tehtud küpsetised ning joogid ja kokku leppida esinemised laada laval.

Kõige suuremat elevust tekitas laadal õnneloos, mille auhindadeks olid lapsevanemate tehtud ja toodud esemed.

Laat ise oli samuti põnev - kaubeldi vanakraami, isetehtud hoidiste, ehete, kudumite, kommide ja meega.

Vabalaval said esineda kõik: nii need, kes olid ennast eelnevalt meili teel kirja pannud kui ka soovijad publiku hulgast. Asja käigus tulid lavale luuletust lugema isegi kõige pisemad osavõtjad.

Erinevaid etteasteid ning laadakraami kogunes lõpuks palju - kohviku küpsetiste- ja koogivalik oli väga mitmekesine ning üritus õnnestus hästi. Laadast saadav tulu läks lasteaia helisüsteemi uuendamiseks.

Õnneloos VabaLavaLaadal

LASTEAIA SÜNNIPÄEV

Igal aastal kutsime me oma majja külla kõik vanemad, sõbrad ja tuttavad, et ühiselt tähistada Veskimõldre Lasteaia sünnipäeva.

Lasteaia seitsmendal sünnipäeval korraldasime selle tähistamiseks „Aias-askeldajate“ moeetenduse, kus osalesid nii lapsed, vanemad kui ka õpetajad. Seadsime saali üles poodiumi. Selleks, et modellid laval säraksid ja nende kostüümid elegantselt lehviksid, tuli meile valgustuse ja ventilaatorpuhuriga appi ühe rühma lapse ema.

Modellideks olid loomulikult meie maja lapsed, kelledest olid saanud putukad ja haldjad ning taaskasutatavatest materjalidest tehtud kleitidega printsessid.

Mõned pered olid ettevalmistanud ka ühised ülesastumised. Nende kostüümid olid kokku pandud nii kilekottidest kui ka õmmeldud riietest. Pered olid ka mõtelnud, kuidas poodiumil käia ja

milliseid poose võtta.

Ka lava taga askeldas väike toetusmeeskond, kes tegi näomaalinguid ning aitas kostüüme vahetada.

Lisaks moeetendusele peeti veel kõnesid, iseloomustati õpetajaid läbi erinevate rollide ning võeti vastu õnnitlusi. Samuti esines oma soololauluga meie maja tüdruk, kelle vanemad aitasid tal kodus laulu õppida.

Peale esinemisi kostitas sünnipäevalaps külalisi laste valmistatud tordiga.

Koos veedeti jällegi üks tore ja lõbus õhtupoolik.

Lasteaia sünnipäev

LAUAMÄNGUDE PIKNIK

Selle aasta suvel toimunud „Keerukuju“ mängunädala raames korraldasime Lauamängude pikniku. Selleks kogunesid õhtul lapsed koos vanematega lasteaia õue murule, võttes kaasa oma pere lemmikmängu ning piknikukorvi.

Erinevaid mängulisi oli palju – nauditi ilusat ilma, mõnusat seltskonda ja mängulusti.

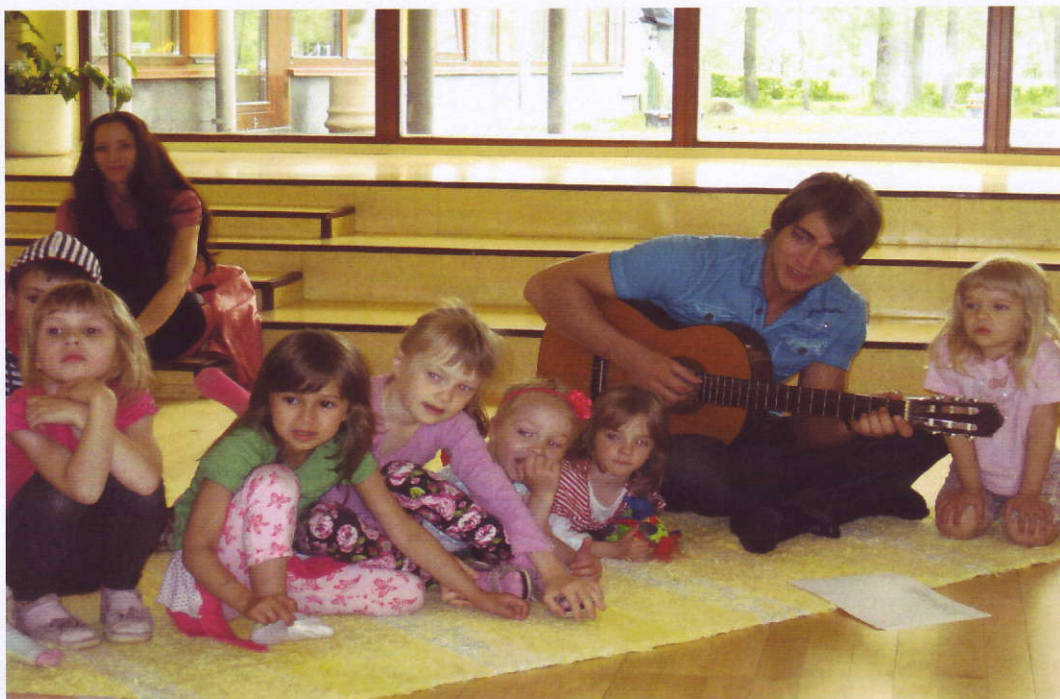
Lauamängude piknik

MUUSIKASÜNDMUSED

Muusikaõpetaja aktiivsel eestvedamisel ja initsiatiivil ning koostöös lapsevanematega on lasteaias toimunud palju toremaid kohtumisi põnevate ning silmapaistvate muusikutega.

Nii on meil külas käinud dirigent Olari Elts, kes rääkis lastele tööst orkestriga. Popmuusikutest on meil külas käinud Merly Uusküla, Uku Suviste ja Taavi Peterson, kes teemanädala raames ka lastega koos musitseerisid.

Uku Suvistega koos laulmas

Teoks on saanud ka kohtumine maailmakuulsa helilooja Arvo Pärdiva, kes on meie maja mitme lapse vanaisa. Kokkusaamisel said lapsed küsida ja uurida muusikuks ning heliloojaks saamise kohta ning koos oma muusikameeleolusid “maalida”.

Kohtumine Arvo Pärdiva

Lapsevanemad on pakkunud välja ka erinevaid asutusi ja huvitavaid kohti, mida lastega külastada. Nii on toimunud kahel korral külaskäik Estonia teatrisse.

Esimesel külastusel organiseeris lapsevanem meile ekskursiooni teatris, teejuhiks Pipi Pikksukk. Lapsed said vaadata, kuidas tehakse grimmi, valmistatakse kleite, kingi, kübaraid. Näidati, kus harjutab orkester, kus teevad proovi tantsijad, ning uudistada sai muudki põnevat.

Ekskurssioon Estonia Teatrisse

Teisel korral toimus aktiivse ema organiseerimisel TokiLoti rühma teatrikülastus. Vaatamas käidi etendust "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi". Lisaks toredale etendusele oli lastel ning nende vanematel teatritüki vaheajal võimalus piiluda kardinat taha ning osa saada lava taga toimuvast saginast.

Lastevanemate eestvedamisel on korraldatud veel ekskursioone Jõelähtme jäätmejaama, tuletõrjedepoosse, Telemajja, Leiburisse ja Tallinna Raamatutrükikotta.

Muid koostöönäiteid

Meie maja kogemus on näidanud, et selleks, et asjad saaksid ühiselt tehtud ja probleemid leiaksid lahenduse, tuleb julgeda üksteisega avatult rääkida ja küsida.

FOTO- JA MUUSIKAPLAADID

Lasteaia-aasta sündmused jäädvustatakse fotodele ja videole. Selle eest hoolitseb meie õpetajatest koosnev foto- ja videotoimkond. Kuna kõikidest erilistest hetkedest ja üritustest lapsevanemad osa ei saa, valmib kevadeks meeleolukas plaat, mis piltidena ja videona meie õppeaasta kokku võtab. Plaadi jaoks ei kogu materjali mitte ainult õpetajad, vaid oma jäädvustusi jagavad teistega ka vanemad.

Lapsevanemad, kes on aidanud pildistada ja filmida üritusi, saavad plaadi tänutäheks, teistel vanematel on võimalik seda plaati osta.

Muusikaõpetaja eestvedamisel on kevadeks valminud ka lauluplaad. Sellele plaadile on salvestatud valik lasteaia-aasta jooksul õpitud laule, lisaks muusikaringis käivate laste laulud. Laste jaoks tekitab elevust põnev lindistamise periood, kus kõik, alates mikrofonidest ja lõpetades om hääle kuulamisega arvutis, on nagu päris. Ka lauluplaati on vanematel võimalik osta - plaadimüügist saadav tulu kasutatakse uute pillide ostmiseks.

Muusikaplaadile laulude salvestamine

UJUMINE

Laste ujumistunnid, mis toimuvad koostöös Laagri ujulaga, toimuvad kaks korda aastas - igal sügisel ja kevadel käivad 5- kuni 7-aastased lapsed 10 korda ujumas. Ilusate ilmadega on teekond ujulasse mõnus jalutuskäik. Peale aktiivset treeningut, kuid ka külmematel ja tuulisematel päevadel on aga suureks abiks, kui lapsed jalgsi seda teekonda ette võtma ei pea. Siin on lasteaiale appi tulnud vanemad, kes lapsi hea meelega ujuma viivad ja tagasi toovad ning neid ujulas riietumisel aitavad.

LÕPURÜHMA RAAMATUD

Toredaks traditsiooniks on kujunenud kooliminejate rühma raamatute väljaandmine. Alguse sai see 2008. aastal, kui EleVantsi rühma lapsed lasteaeda lõpetasid. Vanemad otsustasid enda initsiatiivil oma laste tegemised ja erilised sündmused üheks raamatuks koguda. Selleks saadi kokku ja jagati ülesanded omavahel: laste küsitlemine, fotode tegemine, raamatu kujundamine, toimetamine jmt. Tulemuseks oli väga emotsionaalne ja tore EleVantside raamat, mis annab ülevaate ühe rühma koostoitamisest kogu lasteaia-aja jooksul. Raamatus on kirjas iga lapse unistused, mõtted oma kaaslastest ja oma õpetajatest. Raamatut ilmestavad laste naljakad ütlemsed. Raamat kingiti lõpupeol kõikidele rühma õpetajatele ja see jäi mälestuseks ka rühmas käinud lastele.

EleVantside raamatust sai alguse tore traditsioon, mis on jätkunud tänaseni. Igal aastal on lisandunud üks tore kogumik, mida sirvides elustuvad paljud mälestused.

Veskimöldre lasteaia lapsevanemate poolt koostatud aastaraamatud 2008-2012

HEATEGEVUSLIKUD KORJANDUSED

Erinevate keskkonnanädalate raames on toimunud heategevuslikud korjandused nii oma maja lastevanemate kui ka õpetajate hulgas.

Oleme kogunud annetusi *Toidupangale* (kuivaineid, konserve, näkileiba, šokolaadi, ise valmistatud hoidiseid jmt), *Lastehaiglale* (mänge, mänguasju, riideid, raamatuid), *Vanadekodule* (lauamänge ja raamatuid), *Lastekodule* (mänge, mänguasju, toitu ja riideid), *Loomade varjupaigale* (mänguasju, toitu ja raha).

Korjandustest osavõtt on olnud suur ning annetajaid palju - vanemad on olnud väga aktiivsed abistajad.

Oleme „kingituse“ saajaid alati positiivselt üllatunud ning nende rõõm innustab meid kindlasti edaspidigi seda tava jätkama.

Heategevuslik korjandus

NÄDALAPLAANID MEILILE

Lapsevanemate soovil hakkasime saatma iganädalaseid tegevuskavasid (nädalaplaane) rühmade listidesse. Plaan annab ülevaate, millega nädala jooksul rühmas tegeletakse, mida õpitakse, millele rõhku pannakse. Samuti saavad vanemad, kui laps on kodus haige, lasteaias käsitletavatel teemadel ka kodus arutleda (Nädalaplaani näidet saab uurida Lisas 6).

ÜHE PEREKONNA AMEERIKASSE KOLIMINE

Tänapäeva maailmas tuleb paratamatult ette olukordi, kus mõni pere mõnda teise riiki kolib. Selle aasta suvel ootas selline muutus ees ka meie lasteaias käinud last ja tema perekonda – nende uueks elukohaks said Ameerika Ühendriigid. Selleks, et laps ise ja tema sõbrad lahkumise mõttega harjuksid, pakkusid vanemad arenguestlusel välja idee tutvustada nende peret ees ootavat aastat. Isa oli lastele vaatamiseks ettevalmistanud slaidišou, mille läbi tutvustati uut riiki ja maad, kuhu koliti ning näidati, mida põnevat seal kõike teha saab.

See hommik jäi kõikidele õpetajatele eriliselt meelde ning ka lapsed kuulasid ning vaatasid huviga. Lapse ja ta vanemate mõte ka välismaal elades lasteaiaga kontakti hoida on täitunud – vahetatakse kirju, saadetakse üksteisele joonistusi ja fotosid ning suheldakse Skype'i abil.

Kirjade kirjutamist sõbrale Ameerikasse annab väga hästi siduda erinevate õppetegevustega, mistõttu on see lisaks sellele, et see on üks tore ja südamlük tegevus, ka lapsi arendav ning hariv.

KOKKUVÕTE

„Õnnelik enda pärast“ 2011/2012

Meie lasteaed on üles ehitatud väärtustele – väärtustele, mida me ise kanname ja mida teistele edasi anname. Kui me suudame kasvõi mõne lapse lapsepõlve rikkamaks muuta, oleme me oma eesmärgi täitnud. Kui me oleme oma panuse andnud Väikeste inimese kasvamisel Suurteks, siis võime me endaga rahul olla.

Koostöös sünnivad imed. Kõik koos, ühiste eesmärkide nimel tegutsedes, saavutatakse palju. Meie lasteaed ei oleks see, mis ta praegu on, kui meil ei oleks nelja rühmatäit särasilmseid lapsi. Me ei suudaks lastele nii palju pakkuda ja anda, kui meil ei oleks kaasamõtlevaid ja -tegutsevaid vanemaid. Meie väärtused oleksid lihtsalt sõnad, kui meil ei oleks südamega õpetajaid.

Selle töö valmimise käigus tõdesime me taas, et meil on suurepärane meeskond, vahvad lapsed ja hoolivad vanemad – meie maja kõige olulisemad väärtused.

Lapsed on need, kes meid tegutsema panevad ning kes meid innustavad oma töösse veelgi rohkem panustama.

“Ainult südamega näeb hästi, kõige tähtsam on silmale nähtamatu.” (A. de Saint-Exupery)

LISA 1 ÕPPEAASTA- KUU- JA NÄDALATEEMAD

Õppeaasta 2012 - 2013

"OLEMASOLEMISLUST"

September – impressionism

Vahtraninad ja ninatargad

Rohkem kringlit

Oktoober – ekspressionism

Kuldreneti kuldne korv

Tulelill ja vihmakass

November – keskaeg

Müüdimeistrid

Majad ja mõisad

Detsember – renessans

Nüüd küünla me süütame taas

Jaauar – sürrealism

Padakonnavada

Lumesoe ja jäätee

Veebruar – barokk

Villasokk ja siidisukk

Kilu ja kama

Märts – rokokoo

Tuulega ja luulega

„Mängult ja päriselt“

Aprill – romantism

Pärlikee üle päikese

Naeruveski

Mai – kubism

Minu EMA on...

Heleroheline ja helisev

LISA 2 PEOD JA ÜRITUSED 2012/2013

September

- 12.sept – Lastevanemate koosolek
- 20.sept – Avamispidu
- 26.sept – Liikluspäev

Oktoober

- 3. okt – Sügisnäituse avamine
- 5. okt – Õpetajate päeva tähistamine
- 18. okt – Sügistalgud

November

- 3. nov – Maasikamuusika
- 9. nov – Isadepäev
- 12. nov – Mardipäev ühises hommikuringis
- 19-23 nov – Folkloorinädal

Detsember

- 3.dets – Advendihommik
- 3.dets – Õpetajate advendisai Anu juures
- 6.dets – Jõulude ootamise õhtu
- 14.dets – Õpetajate jõulunäidend
- 17. dets – Kuuse ehtimine hommikuringis
- 18. dets – Jõulupidu
- 20.dets – Jõulupidu
- 28. dets – Õpetajate jõulupidu

Jaanuar

- 21.-25. jaan – Konnanädal + Kinoõhtu

Veebruar

- 12.veebr – Vastlapäev
- 14. veebr – Sõbrapäev
- 22. veebr – Vabariigi aastapäeva aktus

Märts

- 4.-9.märts – Teatrinädal ja väljasõit
- 6. märts – Vabalavalaat
- 11.märts – Emakeele päev
- 14.märts – Luulekonkurss Veskitammis

Aprill

- 1. aprill – Ülestõusmispühade hommik
- 11. aprill – Lasteaia sünnipäev
- 25. aprill – Talgud

Mai

- 7. mai – Spordipäev
- 10. mai – Emadepäeva hommik

- 15. mai – Lastevanemate koosolek
- 24. mai – Eelkooli näidend
- 28. mai – Pillilaste kontsert
- 31. mai – Eelkooli lõpupidu

LISA 3 LAPSEVANEMATE RAHULOLU-UURINGU ANKEET

Wheel

Page 1 of 3

Active polls » Lasteaia rahuloluküsitlus vanematele

Questions	Answer count	Percentage
1. Lapse nimi		
A. <u>Text based answer</u>	61	100%
2. 1		
A. <u>Hinnake lasteaia töökorraldust (päevakava, õppetegevuste plaan jne)</u>	61	4.84
5 - väga hea, alati; 4 - hea, sageli; 3 - rahuldav, harva; 2 - kesine, üldse mitte		
3. 1		
A. <u>Kas olete rahul laste omandatud teadmiste ja oskustega?</u>	61	4.7
B. <u>Õpetajad on oma erialal pädevad</u>	61	4.89
5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu		
4. Kuidas hindate õpetajate suhtlemist lastega?		
A. <u>sõbralikkus</u>	61	4.89
B. <u>tähepanelikkus</u>	61	4.67
5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu		
5. Kuidas hindate õpetajate suhtlemist teiega?		
A. <u>avatus</u>	61	4.93
B. <u>informeeritus</u>	61	4.87
C. <u>saan õpetajatega kasvatusküsimustest vajadusel rääkida</u>	61	4.9
5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu		
6. 1		
A. <u>Kuidas arvestatakse pere ootusi ja soove.</u>	61	4.72
5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu		
7. Kuivõrd rahul olete huviringide valikuga?		
A. <u>valik on piisav</u>	50	82%
B. <u>sooviksin veel mõnd ringi</u>	11	18%
0 25 50 75 100		

Millised huviringid võiksid veel olla?

8. :

A. Lasteaias arvestatakse lapse erivajadusega.

61

4.8

5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu

9. Hinnake erinevate teabeallikate efektiivsust

A. õpetajatelt

61

4.77

B. stendilt

61

4.25

C. meelidest

61

4.77

5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu

10. Hinnake õpetajate poolt antavat tagasisidet lapse kohta

A. igapäevategevused

61

4.85

B. õppetegevused

61

4.46

C. lapse üldine areng (arenguvestlused, -kirjeldused)

61

4.79

5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu

11. :

A. Kuidas olete rahul lasteaia heakorraga (ruumide puhtus, esteetilisus jne)?

61

4.69

5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu

12. :

A. Lastel on rühmas piisavalt arendavaid õppe-ja mänguvahendeid.

61

4.72

5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu

13. :

A. Õuevahendid ja looduskeskkond pakuvad lastele piisavalt tegevust.

61

4.57

5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu

14. :

A. Kuivõrd olete rahul lasteaia menüüga?

61

4.44

5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu

15. :

A. Andke hinnang lasteaiaas toimuvatele pidudele ja muudele üritustele.

61

4.82

5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu

16. :

A. Hinnake oma aktiivsust lasteaia/ruhma töö arendamisel ja üritustel osalemises:

61

3.69

5 - täiesti rahul; 4 - pigem rahul; 3 - mõningal määral rahul; 2 - rahulolematu

17. Täiendavad ettepanekud ja kommentaarid (suhted lasteaiaas, info liikumine, mänqu- ja õuevahendid jne).A. Text based answer

24

100%

Change poll

Reset stats

Delete

LISA 4 VÄLJAVÕTE LAPSEVANEMATE RAHULOLU-UURINGUTEST

- Jätkake samas vaimus! Kogu lasteaia tublile perele jõudu, jaksu ja ikka palju päikest!!
- Suured tänud, et lasteaed (õpetajad ja muu personal) on pakkunud meeldiva ja turvalise tunde, et laps on alati kindlates kätes!
- Väga hästi korraldatud ja südamlikud üritused, ka huvitavad, originaalsed, kaasakiskuvad, terviklikud. Kõik üritused on super hästi ette valmistatud ja väga huvitavalt üles ehitatud, alati rõõm tulla.
- Ainult kiidusõnad!!!
- Personali eeskuju sündmustel on äärmiselt kiiduväärt! Siis tulevadki kaasa ka lapsed ja vanemad - kõik see kokku tekitab alati ühe suure ja ühtse (kärg)peretunde! Suur aitäh!
- Väga meeldib jõulude ootamise kontsert Jaani kirikus, hea et toimub natuke varem, enne päris jõulusaginat ja on üldinimlikult puudutav.
- Arvestades meie kultuurikeskkonda ja võrreldes teiste lasteaedadega on Veskimõldre lasteaia õpetajad väga avatud ja räägivad, arutlevad, mõistavad.
- Soovin õpetajatele jaksu ja tahtmist samamoodi jätkata!
- Õpetajad on väga sõbralikud ja avatud, saab alati küsida ja saab küsimustele ka vastused.
- Suurepärased õpetajad, kes lastest hoolivad.
- Alati saab infot, kuidas päev möödus, kuidas laps ennast tundis.
- Teil on nii põnevad teemakäsitlused ja põnev päevakava.
- Pidudest ja üritustest on näha, kui toetav ja kokkuhoidev on lasteaia personal. Tore, et olete alati lastega koos.
- Väga tore lasteaed ja ääretult vahva personal.
- Meeldiv on see, et lasteaed on kui üks pere, teatakse teiste rühmade lapsi ja õpetajaid ning rühmas vahetusõpetaja ei tekita segadust lastes.
- On väga vahva, et esimest aastat Veskimõldre lasteaia perre kuuludes oleme osa saanud nii paljudest südamlikest ja hingega tehtud üritustest. Sealjuures ka ise aktiivselt kaasa lüües, mis on rutiinist väljatulekuks väga oluline ja energiat andev.

- Kokkuhoidev, lapsi ja lapsevanemaid toetav personal. See on üks suurim eelis teiste lasteaedade ees. Väga meeldivad lasteaias peetavad traditsioonilised ja ainulaadsed üritused. Tore on see, et kõik õpetajad võtavad nendest võrdse innukusega osa, ei ole väljakujunenud paari aktivisti, vaid on üks suur ja sõbralik personal.
- Kui laps on rahul ja tahab väga lasteaeda minna, siis on vanematel pea võimatu midagi veel juurde tahta.

LISA 5 ARENGUVESTLUSE PIDEPUNKTID

Millises meeleolus laps enamasti lasteaeda tuleb?.....

.....

Kas ta kodus meenutab lasteaiapäeva?.....

Kas lapsel on erivajadusi toidu suhtes (magusa tarbimine, kas laps välistab mõne toidu või toiduaine jne.).....

Päevane uni (tavad, harjumused).....

.....

Kas laps kasutab ise WC-d?.....

Riietumine toas ja õues (pigem soojemalt või vastupidi, kalduvus higistamisele jne.)

.....

Lemmikmängud

kodus.....

Kas laps nimetab oma lasteaia sõpru.....

Olulised isikud lapse jaoks kodus.....

Millised on kodused reeglid?.....

.....

Millised on kodused väärtused?.....

.....

Mille juures vajab laps kodus julgustamist ja tuge?.....

.....

Mille juures vajaks laps julgustust ja tuge lasteaias?.....

.....

Mille suhtes vajab laps piiramist, reegleid?.....

.....

Kuidas lahendate erimeelsused, mis tulevad ette väljaspool lasteaeda (õdede-vendadega, teiste lastega)?.....

Millised on teie arvates lapse tugevad isiksuslikud omadused?.....

.....

Kuidas sooviksite kaasa lüüa lasteaia tegemistes?

Ettepanekud

.....

LISA 6 NÄDALAPLAANI NÄIDIS

SEPTEMBRIKUU TEEMA: „**IMPRESSIONISM: MULJED JA MEELEOLUD**“

NÄDALA TEEMA: „**VAHTRANINAD JA NINATARGAD**“ 24. – 28. 09. 2012

ESMASPÄEV

9.00-9.15 Hommikuring saalis

9.30-9.45 Muusika 2a koos Piretiga.

9.30-10.00 Mina ja keskkond/avastusõpe 5a: Puidust memorimäng „Puuduta ja leia“, mille abil arendame kompimismeelt, leiame pimesi, ainult katsudes paarilise ja leiame nägemismeele abil sarnaseid värve rühmast.

10.15-10.50 Õp. Tea kunst/ mina ja keskkond 2a., 5a.

„Mis on tuulepesades?“ – segatehnika. (vt kunsti kava)

Vihma peletamine: Paista, paista, päevakene, heledasti ilmakene. (koos kehapilliga)

„Vihmamäng“ – alusta nii, et hõõrud peopesi vastakuti, näita seda liigutust paremal pool olevale naabrile, see teeb järgi ja annab liigutuse edasi.

Keegi ei katkesta enne, kui kõik on alustanud.

TEISIPÄEV

9.00-9.15 Hommikuring –

hommikulaul ja meie rühma reeglite arutelu ja kokkuleppimine lastega ning selgitustöö, milleks vajame kokkuleppeid.

9.25-9.40 Liikumine 2a õpetaja Kärdiga.

9.40-10.10 Kunst/Mina ja keskkond 5a: Vahtralehe lend paberile

ehk vahtralehetrükk, silbimäng / häälikumäng sõnadega (esimese silbi või hääliku kordus koos rütmiga) ja puu osade kordamine

(tüvi, võra, oks, leht, okas, juured; lehtpuu, okaspuu).

Hiljem õues meie õuealalt lehtpuu ja okaspuu leidmine ja nimetamine, lehtede ja okaste võrdlemine (kuju, värvus, suurus). Puust illustratiivse raamatu vaatlus (Tea kirjastus).

2a Puu leidmine pildilt ning mõisted (puu, oks, leht) ja vahtralehetrükk –

Vahtralehe lend paberile.

11.00-11.30 Liikumine 5a koos Kärdiga.

KOLMAPÄEV

9.00-9.15 Hommikuring –

hommikulaul ja nädalapäevad ning kalender ja minu unenägu.

Leelo Tungla luuletus „Hiire hilissügis“ õppima asumine.

9.30-9.45 Keel ja kõne/Mina ja keskkond 2a: Kordame veel üle oma nimed ja mängime söömise mängu. Kordame üle sõnad – lusikas, kahvel, taldrik, kruus, nuga.

9.30-10.00 Muusika 5a õpetaja Piretiga.

10.15-10.45 Keel ja kõne/Mina ja keskkond 5a: Lehtpuu ja okaspuu (pihlakas, mänd, kuusk, kask, tamm) ja puude nimetustest algus- ja lõpuhääliku leidmine ning kirjapildis neile tähtedele ringi ümber tõmbamine. Nende puude leidmine lasteaiahoovist vihje abiga (õpetaja näitab lastele paberil lehepilti või puu päris lehte).

NELJAPÄEV

9.00-9.15 Hommikuring –

hommikulaul, kalender, nädalapäevad ja vihjetega arvamismäng – keegi annab vihjeid mõne rühmas oleva lapse või asja kohta ja teised peavad ära arvama, kes või mis see on.

9.35-9.50 Liikumine 2a õpetaja Kärdiga.

9.35-10.05 Matemaatika/Mina ja keskkond 5a: Geomeetrilised kujundid ja nende loendamine ja neist pildi kokkupanek ning teistele tutvustamine (ring, ruut, kolmnurk). Tahvlile numbri

kirjutamine, et mitu geomeetrist kujundit mul kõige rohkem on ning numbrile vastava geomeetrilise kujundi ümber joonistamine.

Mäng „Leia samasugune“ ehk sarnase kujuga asjade leidmine rühmast, mille tahvlile joonistasin numbri ümber.

10.35-11.05 Liikumine 5a õpetaja Kärdiga.

10.35-10.50 Matemaatika/Mina ja keskkond 2a:

Riietelt ja rühmast siniste asjade leidmine ja mõisted väike, suur.

Mäng „Leia samasugune“

REEDE

9.00-9.15 Hommikuring –

hommikulaul ja nädalateema meenutus ning sõbrale hea sõna ütlemine.

Luuletus „Hiire hilissügis“ kordamine.

9.25- 9.40 Muusika 2a koos Piretiga. 10.30-11.00 Muusika 5a koos Piretiga.

9.25-9.55 Keel ja kõne/Matem 5a: Aastaajad, kuud, nädalapäevad kordamine ja meelde tuletamine koos rütmiga ning lemmikutega silbimäng ja töölehe „Aastaajad“ lõpetamine.

Kontrollime kalendrist, kas mäletasime õigeid kuid ja neile iseloomulikke tunnuseid.

Nädala jooksul unejutuks – Astrid Lindgreni „Vahtramäe Emil“ ja lisaks Veljo Tormise regilaul „Mere kosilased“ või „Lase kiik käia!“ kuulamine õpetaja esituses.

Õuest tuppa tulles kui lapsed soovivad mängime mõnda klassikalist mängu (haned, luiged tulge koju – värvipood).

